

ePOOKI

OULUN AMMATTIKORKEAKOULUN TUTKIMUS- JA KEHITYSTYÖN JULKAISUT ISSN 1798-2022

ePooki 18/2020

Osaamisperusteisuutta videomuodossa

Pousi Juha (toim.)
14.4.2020 ::

Oulun ammattikorkeakoulun Ammatillinen opettajakorkeakoulu on tuottanut opetusvideoita jo kymmenkunta vuotta. Tuotantoprosessit ovat vuosien varrella kehittyneet ja videoiden teematkin ovat aavistuksen muuttuneet. Aiemmin esiteltyjen lyhyiden sketsivideoiden ja hankevideoiden lisäksi opettajakorkeakoulu on tuottanut useita osaamisperusteisuutta käsitteleviä videoita.

Osaamisperusteisuuden liittyvät videot

Melkein kaikki Ammatillisen opettajakorkeakoulun (Amok) videot liittyvät jollakin tapaa osaamiseen ja osaamisen tunnistamiseen. Koimme muutama vuosi sitten, että osaaminen pitää erikseen havainnollistaa usealla eri tavalla. Aikuisopiskelijoille usein on luento (ja tentti) ainoa oikea tapa oppia ja samalla osoittaa osaamista. Tällainen opiskelija myös odottaa, että joku muu – eli opettaja – syöttää tarvittavan tiedon, juuri oikean määrän, ei hiukkaakaan liikaa! Tällaisessa mallissa opiskelija on varsin passiivinen vastaanottaja ja opettaja on aktiivinen tiedon valitsija ja syöttäjä. Opettajalla on myös vastuu oppimisesta ja osaamisesta, ei opiskelijalla. Nykyisessä osaamisperusteisessa mallissa nämä asiat eivät pidä paikkaansa.

Uusilla opiskelijoilla on myös vaikeus hahmottaa se, mitä he jo osaavat. Alkuarvioinnissa saattaa tulla vastauksina ”en osaa mitään” tai ”osaan kaiken”. Todennäköisesti osaamisen taso on jossain näiden ääripäiden välillä. Amok on pyrkinyt omien opetusvideoidensa avulla näyttämään, mistä osaamisperusteisuudessa on kyse. Useat alla esiteltävistä videoista katsotaan opintojen alussa. Videot eivät ole passiivista ajanvietettä, vaan vaativat keskustelua ja argumentointia, jotta haluttu ymmärrys saavutetaan. ^[1]

Tuotantoarvot

Vaikka välttämättä tuotantoarvot eivät ole tärkein osa videoidemme toimivuuden ja vaikuttavuuden kannalta ^[2], niin Amok on pyrkinyt aina ammattimaiseen jälkeen. Tuotannoissa kiinnitämme siis huomiota käsikirjoitukseen, kuvaukseen, valaisuun, äänitykseen, editointiin, taustoihin (myös tietokoneella tehtyihin, eli CGI-taustoihin), äänitehosteisiin ja musiikkiin. Koska videoiden tuottaminen vaatii paljon aikaa ja resursseja, ilman asiantuntevia ja innostuneita tekijöitä ei videotyöstä tulisi juuri mitään. Muutaman minuutin mittainen opetusvideo voi vaatia helposti viikon tai kahden työpanoksen.

Alla esitellään osa osaamisperusteisuuden liittyviä videoita.

Osaamisperusteisuus

Lyhyehkö dialogi tapahtuu avaruudessa, planetoidin päällä. Videolla opiskelija ja ohjaaja keskustelelevat rauhallisesti osaamisperusteisuuden perusolemuksesta. Mukana on kuitenkin vanhakantainen opettajahahmo, joka ei oikein sulata uusia hömpötyksiä: ”Tunnistellaan ja tunnustellaan? Yhtä tunnustelua koko homma!” Onneksi tämä kelmeä vastustaja saadaan karkotettua pois! Samoin kuin sketsivideoissa, näilläkin videoilla on ohjaavat kysymykset YouTuben ^[3] infolaatikossa.

- Millä tavoilla voit osoittaa osaamistasi opiskelussa?
- Miten työelämässä (esimerkiksi opettajana) osaaminen tuodaan näkyväksi, vai tarvitaanko työssä enää osaamisperusteisuutta?
- Vanheneeko osaaminen?
- Onko itse opittu osaaminen samanarvoista koulussa opitun osaamisen kanssa?

Katsojalle voisi esittää vielä lisäkysymyksiä:

- Miksi video tapahtuu tuollaisessa lokaatiossa?
- Mitä lopun ”pääkalloplanetoidi” symbolisoi?

Käsikirjoitus Asko Karjalainen ja Juha Pousi **Ohjaus** Juha Pousi ja Tommi Karjalainen **Kuvaus ja leikkaus** Tommi Karjalainen **Tuottaja** Asko Karjalainen ja Ammatillinen opettajakorkeakoulu, Oulun ammattikorkeakoulu

Reflektio

Tämä video on jatkoa osaamisperusteisuus-videolle. Videolla pohditaan reflektion merkitystä oppimisessa ja osaamisen esilletuomisessa.

Kysymyksiä videoon liittyen:

- Oletko itse oppinut aidosti refleктоimaan? Perustele.
- Mikä ero on tilanteiden ja tapahtumien muistelemisella ja reflektiolla?
- Onko reflektio vain onnistumisten esilletuontia? Perustele.
- Onko reflektio relevanttia vain blogissa? Missä muualla voit käyttää reflektiota?

Käsikirjoitus Tommi Karjalainen, Juha Pousi, Tiiu Tenno **Kuvaus ja leikkaus** Tommi Karjalainen **Tuottaja** Asko Karjalainen ja Ammatillinen opettajakorkeakoulu, Oulun ammattikorkeakoulu

Osaamisen tunnistamisen askeleita

Osaamisperusteisuus oli tämän videon tekoaikoihin vielä varsin uusi mullistus koulumaailmassa. Siksi koko prosessi haluttiin näyttää opiskelijan näkökulmasta. Videon opiskelijalle koulutuksen termit ovat vieraita ja hän epäilee omaa osaamistaan: "Hienoja sanoja, hyödyntää, tarkoituksenmukaisesti, tunnistaa... No ei ihan avautunu, ei ainakaan vielä!" Kuukausien kuluessa ja lukuisien tuutoritapaamisten jälkeen osaamisen kartoittaminen helpottuu.

Videon alkutunnus, äänitehosteet ja loppumusiikki muistuttavat amerikkalaisia lakisarjoja.

Tässä videossa käytetään samoja avustavia kysymyksiä kuin Osaamisperusteisuus-videossa.

Käsikirjoitus Tiiu Tenno, Pirkko Kepanen ja Marja Koukkari **Kuvaus ja leikkaus** Tommi Karjalainen **Ohjaus** Juha Pousi **Tuottaja** Asko Karjalainen ja Ammatillinen opettajakorkeakoulu, Oulun ammattikorkeakoulu

Osaamisen osoittaminen opettajan työssä

Tämä video on niin tyyliältään kuin sisällöltään jatkoa edelliselle. Tällä kertaa opiskelija on jo aloittamassa opetusharjoittelua ja haluaa selvittää mitä osaamista hänen tulee harjoittelussaan näyttää. Videolla korostuu, että onnistunut harjoittelu on suunnitelmallista ja "kolmen kauppaa". Mukana on siis oltava opiskelijan lisäksi Amokin tuutori ja harjoittelukoulun pedagogisesti pätevä ohjaava opettaja. Video kertoo myös sen, että harjoittelu on kaikkea muuta kuin nopea pyrähdys sijaisopettajana valmiita materiaaleja käyttäen!

Kysymyksiä videoon liittyen:

- Mitkä ovat ammatillisen opettajan osaamisalueet?
- Mitkä neljä osaamisaluetta mainitaan tässä videossa?
- Millä tavoin osaamisen voi osoittaa?
- Mitä kaikkea osaamista voi osoittaa opetusharjoittelussa? Miten?
- Mitä osapuolia on onnistuneessa harjoittelussa? (Mainitse ainakin 5 osapuolta!)

Käsikirjoitus Tiiu Tenno, Marja Koukkari, Juha Pousi ja Tommi Karjalainen **Ohjaus, kuvaus ja leikkaus** Tommi Karjalainen **Tuottaja** Asko Karjalainen ja Ammatillinen opettajakorkeakoulu, Oulun ammattikorkeakoulu

Osaamisen osoittaminen videolla

Ammatillisen opettajakorkeakoulun tuutoreille on tärkeää päästä havainnoimaan opiskelijan opetusosaamista. Aina se ei onnistu esimerkiksi pitkien välimatkojen takia, sillä monet opiskelijat ovat muun muassa suorittaneet harjoittelunsa kaukaisilla paikkakunnilla tai ulkomailla. Yksi vaihtoehto osaamisen näkyville saamiseksi on tällöin opetuksen kuvaaminen ja siirtäminen verkkopalveluun tuutoria varten.

Videon kuvaaminen ja editointi on myös tärkeä osa digipedagogiikkaa ja video on parhaimmillaan hyvin havainnollinen keino osaamisen osoittamiseksi muun dokumentaation rinnalla. Pääpaino on tässäkin videon suunnittelulla: miten osaaminen saadaan parhaalla mahdollisella tavalla näkyväksi? Esimerkiksi liian pitkät esitykset turruttavat katsojan nopeasti. Taltiointi tulisi saada korkeintaan 15 minuutin mittaiseksi. Taltiointilta tulisi myös selvittää selkeästi, mitä osaamista siinä näytetään. Pahin skenaario olisi luokan perältä kuvattu kolme tuntia kestävä suttuinen video, jossa ei opiskelija erotu eikä hänen ääntensä kuulu.

Käsikirjoitus Tiiu Tenno, Kati Korento, Juha Pousi ja Kari Kiviniemi **Kuvaus** Tommi Karjalainen, Irene Lankila, Suvi Karhu ja Tiina Niemelä **Ohjaus ja leikkaus** Tommi Karjalainen **Tuottaja** Asko Karjalainen ja Ammatillinen opettajakorkeakoulu, Oulun ammattikorkeakoulu

Tulevaisuuden taidot

OSATA-hankkeelle tehty juonellinen video alkaa mustavalkoisella ja rakeisella opetuselokuvalla, jossa Herra Haaste antaa synkkiä ohjeita: "Sinulla on vain yksi elämä ja yksi ura. Et voi tehdä mitään muuta!" Onneksi Haasteen videosta masentunut opiskelija Mari saa yllättävän auttajan eli robotin tulevaisuudesta. Epäröivä Mari saa kuin saakin uuden suunnan elämälleen ja opiskelulleen. Osaamisen moninaisuus korostuu: "Tarvitset osaamista, joka ei mahdu yhteen lokeroon."

Käsikirjoitus Tommi Karjalainen, Laura Halonen ja Päivi Haapakoski **Ohjaus, kuvaus ja leikkaus** Tommi Karjalainen **Tuottaja** Laura Halonen **Tuotanto** Ammatillinen opettajakorkeakoulu, Oulun ammattikorkeakoulu, OSATA-hanke

Osaamisen aika

Toinen OSATA-hankkeelle tehty video kertoo myös osaamisesta. Hyvin vanhakantainen opettaja, Arto, ehdottaa resurssipulan takia perinteisten kirjatenttien lisäämistä. Tiedemies Elmo Aika saapuu tulevaisuudesta kesken kokouksen ja kertoo uudesta konseptista eli opiskelijan osaamisidentiteetistä, jossa ”osaamista ei ole sidottu vain yhteen työhön tai ammattiin”. Takaumissa näkyy sama opiskelija Mari kuin edellisessä videossa.

Käsikirjoitus Tommi Karjalainen, Laura Halonen ja Päivi Haapakoski **Ohjaus, kuvaus ja leikkaus** Tommi Karjalainen **Tuottaja** Laura Halonen **Tuotanto** Ammatillinen opettajakorkeakoulu, Oulun ammattikorkeakoulu ja OSATA-hanke

Lopuksi

Videotuotanto on jatkuvaa oppimista. Täydellistä videota ei ole olemassakaan. Tekijöiden pitää olla kiinnostuneita niin tv-sarjoista ja elokuvista kuin oppimisen eri puolista. On hyväksyttävää ja suorastaan toivottavaa poimia ideoita, toteutustapoja ja näkökulmia muualta – menemättä kuitenkaan kopioinnin puolelle. Osaaminen ja osaamisperusteisuus ovat aiheita, joita tulemme käsittelemään vielä pitkään.

Lähteet

1. [△Miettinen, E. & Utriainen, S. 2016. Tiivistä ydin ja konkretisoi teoria. Millainen on hyvä opetusvideo? Tampereen ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Hakupäivä 23.1.2020.](http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2016121921102)
2. [△Dewi, P. 2017. Video and Pedagogy. Cardiff University. Blog. Hakupäivä 27.1.2020.](https://blogs.cardiff.ac.uk/learning-technology/2017/04/21/video-and-pedagogy/)
3. [△Oulun ammattikorkeakoulu. 2020. Ammatillisen opettajakorkeakoulun YouTube-kanava \(Oulu ProLearn\). Hakupäivä 21.1.2020.](https://www.youtube.com/user/OuluAmok)

Metatiedot

Nimeke: Osaamisperusteisuutta videomuodossa

Tekijä: Pousi Juha (toim.)

Aihe, asiasanat: ammatilliset opettajat, osaamisperusteisuus, osaaminen, tunnistaminen, video

Tiivistelmä: Oulun Ammatillinen opettajakorkeakoulu (Amok) on tuottanut ja toteuttanut opetusvideoita jo kymmenkunta vuotta. Tässä julkaisussa käsitellään seitsemää videota, jotka liittyvät osaamisperusteisuuteen. Amok on pyrkinyt omien opetusvideoidensa avulla näyttämään, mistä osaamisperusteisuudessa on kyse. Useat julkaisussa esiteltävistä videoista katsotaan opintojen alussa. Videot eivät ole passiivista ajanvietettä, vaan vaativat keskustelua ja argumentointia, jotta haluttu ymmärrys saavutetaan.

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu, Oamk

Aikamääre: Julkaistu 2020-04-14

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:isbn:978-951-597-191-3>

Kieli: suomi

ISBN: 978-951-597-191-3

Suhde: <http://urn.fi/URN:ISSN:1798-2022>, ePooki - Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut

Oikeudet: CC BY-NC-ND 4.0

Näin viittaat tähän julkaisuun

Pousi, J. (toim.) 2020. Osaamisperusteisuutta videomuodossa. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 18. Hakupäivä xx.xx.xxxx. <http://urn.fi/urn:isbn:978-951-597-191-3>.